

Barnens livsmiljö

Bror Rexed

Barnmiljöutredningens främsta slutsats är att det inte är möjligt att se barnens förhållanden och villkor isolerat. Utredningens första del slutar med ett konstaterande att det inte går att bygga vattentäta skott mellan arbetsliv och familjeliv. Barnens välfärd måste skapas genom en totalsyn på deras behov och på det samhälle som omger dem. Det finns egentligen inga barnfrågor, säger utredningen, bara frågor om människor och hur de ordnar sina liv för att alla – små och stora – skall ha det bra.

Vad innebär ett sådant konstaterande för hur barnens villkor gestaltar sig idag och för inriktningen av framtida insatser?

Sverige har genomgått en snabb förändring under främst de femtio senaste åren, med en välfärdsökning som kommit alla befolkningsgrupper till godo. Men det finns fortfarande stora skillnader i villkor för olika grupper i samhället, skillnader som drabbar barnen. Utredningens uppfattning att arbetsliv och familjeliv är intimt sammanvävda har sin bakgrund i att människornas villkor i första hand utformas genom samhällsproduktionens och arbetsmarknadens inriktning och utformning. Hur arbetslivet är utformat, var produktionen är förlagd – i landet och inom en region –, vilken inriktning produktion och näringsliv har, hur arbetstider och arbetsförhållanden är utformade, värdering i pengar av olika arbetsinsatser, allt detta spelar en avgö-

rande roll för familjens och föräldrars möjligheter och villkor.

Detta leder till slutsatsen att ett strategiskt område att arbeta med för att förbättra barnens livsmiljö är arbetslivet.

En väl anpassad bostad och närmiljö är av väsentlig betydelse både för föräldrar och barn, men i högre grad för barnen, genom deras beroende av och bundenhet till bostadsområdet och dess närhet. Boendemiljön måste ha en sådan utformning och sådana upplåtelseformer att ingen utesluts av ekonomiska eller andra skäl. Den skall också ge utrymme för egna initiativ och stimulera fantasi och aktivitet.

Gruppsamvaro under pedagogisk ledning i förskola och fritidshem är ett viktigt komplement till familjen. En barnomsorg av hög kvalitet som kan erbjuda alla barn stimulans och samvaro med andra barn åtminstone under någon tid av dagen är ytterligare en förutsättning för en god barnmiljö.

Men en aldrig så väl fungerande arbetsmarknad och boendemiljö och en aldrig så kvalitativt högtstående barnomsorg får inte full effekt om inte vi – alla vi vuxna – känner ett engagemang för barn. Vi måste förändra våra attityder till barn och engagera oss i deras liv och problem. Ett barnvänligt samhälle är ett samhälle där det finns en förståelse för barn och där alla känner ett ansvar för deras uppväxt och villkor.